

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2012.9.24.
COM(2012) 522 final

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

**Első jelentés a 2010/13/EU irányelv 13., 16. és 17. cikkének a 2009–2010-es időszakban
történő alkalmazásáról**

**Az európai műveknek az EU területén nyújtott, műsorrend szerinti és lekérhető
audiovizuális médiaszolgáltatásokban történő támogatásáról**

{SWD(2012) 269 final}

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Első jelentés a 2010/13/EU irányelv 13., 16. és 17. cikkének a 2009–2010-es időszakban történő alkalmazásáról

Az európai műveknek az EU területén nyújtott, műsorrend szerinti és lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokban történő támogatásáról

I. BEVEZETÉS

Az alábbi jelentés a 2010/13/EU irányelv (a továbbiakban: az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv)¹ 13. cikke (3) bekezdésének és 16. cikke (3) bekezdésének megfelelően készült, és két részből áll.

Ez a Bizottság első jelentése az európai alkotásoknak az uniós lekérhető szolgáltatások keretében történő támogatására vonatkozó 13. cikknek az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv elfogadása óta történt alkalmazásáról, és a 2009–2010-es időszakra vonatkozik. A jelentés a 13. cikknek megfelelően a tagállamok által 2011 decemberéig szolgáltatott adatok és egy 2011 folyamán végzett független tanulmány² (a továbbiakban: tanulmány) alapján készült. A 13. cikk alkalmazásáról szóló következő jelentés négy éven belül esedékes.

Jelen dokumentum tartalmazza az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvnek az európai alkotások és a független produkciók televíziós szolgáltatásokban történő előmozdításáról szóló 16. és 17. cikkének³ alkalmazását értékelő, a 2009–2010-es időszakra vonatkozó jelentést is. E jelentést kétévente kell elkészíteni.

A 89/552/EGK irányelv (a „határok nélküli televíziózásról” szóló irányelv)⁴ 4. és 5. cikkének alkalmazásáról szóló korábbi jelentésekkel ellentétben e jelentés – az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvnek az EGT-joganyagba való késedelmes átültetése miatt – nem foglalkozik az EGT-országokkal⁵. Így ezen országokat fel sem kérték a jelentéshez szükséges adatok benyújtására.

II. JELENTÉSEK

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/13/EU irányelve (2010. március 10.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv). E kodifikált változat hatályon kívül helyezi a 97/36/EK és a 2007/65/EK irányelvvel módosított 89/552/EGK irányelvet.

² A tanulmány a következő weboldalon érhető el:
http://ec.europa.eu/avpolicy/info_centre/library/studies/index_en.htm#promot.

³ Előzőleg a 89/552/EGK irányelv 4. és 5. cikke.

⁴ A Tanács 89/552/EGK irányelve (1989. október 3.) a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról (HL L 298., 1989.10.17., 23. o.).

⁵ Norvégia, Izland és Liechtenstein.

1. A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A 13. CIKK ALKALMAZÁSÁRÓL

1.1. Általános észrevételek

A 89/552/EGK irányelvnek az audiovizuális médiaszolgáltatások általános konvergenciája miatt indokolt felülvizsgálata kiterjesztette annak alkalmazási körét a nem lineáris szolgáltatásokra. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv előírja, hogy a lekérhető szolgáltatásoknak is részt kell venniük az európai alkotások támogatásában és a kulturális sokféleség előmozdításában. A 16. és a 17. cikkhez hasonlóan a 13. cikk – az európai audiovizuális ipar megszilárdítása érdekében – gazdasági és kulturális célokat egyaránt megfogalmaz. A cikk értelmében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a joghatóságuk alatt nyújtott lekérhető médiaszolgáltatások, amennyiben lehetséges, az erre alkalmas eszközökkel támogassák európai alkotások előállítását és az ilyen alkotásokhoz való hozzáférést. Tekintettel a lekérhető szolgáltatások speciális voltára, valamint arra, hogy ez a szolgáltatásfajta jelenleg is csak kialakulóban van, a 13. cikk rugalmasan kezeli az európai művek támogatásának lehetséges módszereit. A cikk (1) bekezdése példákat említ a lehetséges támogatási módszerekre: pénzügyi hozzájárulás az európai alkotások előállításához és jogainak megszerzéséhez vagy ahhoz, hogy az európai alkotások a médiaszolgáltatók műsorkínálatában nagyobb arányban és/vagy hangsúlyosabb helyen szerepeljenek.

Az európai művek műsorra tűzésének és hozzáférhetőségének kérdése az internetre csatlakozó eszközök és a konvergencia jelenségének kapcsán is felmerül. Több éve megfigyelhető az audiovizuális tartalmak interneten történő terjedése és fogyasztása. Ezek közül egyes tartalmak adott esetben a kábelszolgáltatók, az internetszolgáltatók és a műsorszolgáltatók hatáskörén kívül jutnak el a nézőhöz. Az internethez csatlakozni képes tv-készülékek és dekóderek megjelenése, valamint a táblagépek és okostelefonok terjedése miatt a konvergencia egyre inkább mindennapos valósággá válik.

1.1.1. A 13. cikk és a lekérhető szolgáltatások szegmense

A lekérhető szolgáltatások piacának fejlettségi állapota a vizsgált időszakban igen egyenetlen képet mutatott az EU-n belül.

A fentebb említett tanulmány becslése szerint 2009-ben 435 lekérhető szolgáltatás működött⁶. Ezek több mint negyede késleltetett televíziónézést lehetővé tevő szolgáltatás; a szolgáltatásnyújtás módja legtöbbször az internet, a második helyen pedig az IPTV áll. 2009-ben a legtöbb lekérhető szolgáltatás Franciaországban volt elérhető (73), ezt követte az Egyesült Királyság (66) és Németország (47). A lekérhető szolgáltatások száma a tagállamok zömében 10 és 20 közé esett. Mivel ezeket általában reklámbevételekből vagy állami pénzforrásokból üzemeltették, a legtöbbjüket ingyenesen, előfizetés nélkül igénybe lehetett venni.

Amint azt lentebb az 1.1.2. pontban kifejtjük, némelyik tagállami jelentés nem tartalmazott a lekérhető szolgáltatásokra vonatkozó adatokat, az adatokkal szolgáló 14 tagállami jelentés

⁶ Ez a szám az EU 27 és az EGT 3 tagállamára (azaz összesen 30 országra) vonatkozik.

pedig igen különböző fejlettségi szintű piacok képét festi le. 2010-ben öt tagállam⁷ számolt be tíznél több lekérhető szolgáltatásról. A legtöbb ilyen szolgáltatás az Egyesült Királyságban (82) és Szlovákiában (36) volt elérhető, a legkevesebb Írországban és Spanyolországban (3), a Belgiumi Francia Közöségben (2) és Ausztriában (1). Cipruson nem működött lekérhető szolgáltatás.

A lekérhető szolgáltatások összetétele⁸ szintén jelentős mértékben változik a tagállamok között, és nehéz lenne az egyik vagy a másik szolgáltatás preferálását mint tendenciát kimutatni: hat tagállamban⁹ több a VOD-szolgáltatás (a hozzáférés általában feltételhez kötött), másik hat tagállamban¹⁰ az ingyenes késleltetett televíziózás a népszerűbb, egy országban¹¹ az ingyenesen hozzáférhető késleltetett televíziózás és a vegyes szolgáltatások egyaránt jellemzőek, végül egy további tagállamban¹² a vegyes szolgáltatások vannak többségben.

Egyes tagállamok esetében a tanulmány és a jelentés némileg eltérő számú lekérhető szolgáltatásról számol be. Ennek hátterében a figyelembe veendő szolgáltatásfajták értelmezésében mutatkozó eltérések állhatnak. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv 1. cikke (1) bekezdésének g) pontjában található meghatározás szerint az audiovizuális tartalmakat csak kiegészítésként tartalmazó szolgáltatásokat nem kell a jelentésben feltüntetni. Ezzel szemben a késleltetett televíziószolgáltatások lekérhető szolgáltatásoknak minősülnek, ezért ezeket – hacsak műsoruk teljesen meg nem egyezik a tv-műsorral¹³ – szerepeltetni kell a jelentésben. Jóllehet a 13. cikk szövege nem hivatkozik kifejezetten a lekérhető szolgáltatások keretében nyújtott tartalom típusára, a cikk célja megegyezik a 16. és a 17. cikk céljával, ezért a kizárólag híreket, sporteseményeket, játékokat vagy kereskedelmi közleményeket kínáló lekérhető szolgáltatásokat nem kell a 13. cikk alkalmazásáról szóló tagállami jelentésekben szerepeltetni. Ennek megfelelően – amennyiben releváns – az európai alkotások adásbeli részarányát is alapvetően a figyelembe vehető műsorórák¹⁴ arányában kell kiszámolni.

1.1.2. A Bizottság által alkalmazott módszertan

A 2011-ben végzett tanulmány azzal a céllal készült, hogy felmérje a 13. cikk uniós tagállamok általi alkalmazásának 2010. végi állapotát és megvizsgálja az Európai Unióban elérhető nem lineáris szolgáltatások tartalmát. Cél volt egyúttal az is, hogy az így szerzett adatokra támaszkodva a Bizottság teljesítménymutatókat határozhasson meg a 13. cikk alkalmazásának mérésére.

⁷ Belgium (flamand közösség), a Cseh Köztársaság, Dánia, Szlovákia és az Egyesült Királyság.

⁸ A Bizottság által a tagállamok részére megküldött kérdőív három szolgáltatást különböztetett meg: késleltetett televízió, videolekérés (VOD) és vegyes szolgáltatás (a VOD és a késleltetett kombinációja).

⁹ Belgium (97,7%), Bulgária (100%), Dánia (100%), Spanyolország (75%), Luxemburg (80%) és Portugália (55,6%).

¹⁰ Cseh Köztársaság (86,2%), Írország (100%), Görögország (76,9%), Ausztria (100%), Románia (100%) és Szlovákia (58,3%).

¹¹ Finnországban.

¹² Svédországban.

¹³ Lásd az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv (27) preambulumbekzdését.

¹⁴ A híreket, sporteseményeket, játékokat és kereskedelmi közleményeket nem tartalmazó műsoridő.

Az irányelv 13. cikkének (1) bekezdésében a nem lineáris szolgáltatások összefüggésében az európai alkotások támogatására felsorolt három lehetőségre alapozva a tanulmány áttekintette a nyomon követés lehetséges módjait, illetőleg azok kivitelezhetőségét.

Ezek alapján a Bizottság megállapította a mutatók listáját, amelyek meghatározását a tagállamoknak megküldött kérdőív tartalmazta. Az alkotások hangsúlyos helyen történő szerepeltetését leíró mutatók tekintetében több lehetőség is említésre került: az alkotásoknak a származási országot tartalmazó leírása, keresések országok szerinti bontásban, európai alkotásokat ajánló eszközök, a szolgáltatás egy részének vagy részeinek az európai alkotásoknak való szentelése, európai alkotásokat hirdető előzetesek vagy európai alkotások támogatása. A mutatók a jövőben esedékes jelentések céljaira adott esetben finomíthatók.

1.1.3. A tagállamok végrehajtási és nyomonkövetési módszerei

a) A tagállami szabályozás állapota

A tanulmány megállapításai a 13. cikk alkalmazásáról

2010 végéig 14 tagállam vette át az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv szövegét, ám anélkül, hogy megállapította volna a lekérhető szolgáltatásokat kínáló szolgáltatók konkrét kötelezettségeit. Egyes országok jogszabályai szerint a nemzeti szabályozó hatóságok feladata, hogy a későbbiekben meghatározzák az európai alkotások támogatásának megfelelő módjait.

Ami a nyomon követést illeti, a tanulmány rámutat arra, hogy a tagállamok többsége ellenőrzés nélkül elfogadja és felhasználja a lekérhető szolgáltatásokat kínáló szolgáltatók által benyújtott információkat. Független szerv általi nyomon követést csupán két tagállamban végeznek, illetve a szolgáltatók nyújtotta információkat négy tagállamban vetik ellenőrzés alá.

Tagállami jelentések

Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv megkésett átültetése vagy az irányelv végrehajtását szolgáló nemzeti jogszabályok érvényesítésének késedelmé miatt kilenc tagállami jelentés semmiféle idevágó információt nem tartalmazott. Öt tagállam arról számolt be, hogy a vizsgált időszakban nem működött a területén belül nyilvántartott¹⁵ vagy elismert¹⁶ lekérhető szolgáltatás.

¹⁵ Észtország, Lettország, Litvánia és Magyarország.

¹⁶ Hollandiában 2010 végéig 23 ilyen szolgáltatást jelentettek be, ám a médiahatóság a jelentés leadásáig nem határozta meg az annak eldöntésére vonatkozó kritériumokat, hogy a szóban forgó szolgáltatások lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásnak minősülnek-e – lásd a szolgálati munkadokumentum I. részének 2. szakaszát.

Az irányelvet végrehajtó (tehát az európai alkotások lekérhető szolgáltatásokban történő támogatására vonatkozó kötelezettséget előíró) tagállamok közül csak hatnak a jelentésében¹⁷ jelent meg konkrét jogszabályi intézkedésre vonatkozó utalás.

Ezek az intézkedések tagállamonként különbözőek: a Cseh Köztársaságban, Spanyolországban, Olaszországban és Ausztriában a lekérhető szolgáltatások műsorkínálatának bizonyos hányadát (10, 30, 20, illetve 50%-át¹⁸) kötelező európai alkotásoknak fenntartani. Az európai alkotásokhoz való pénzügyi hozzájárulásra vonatkozó kötelezettség előírásáról számolt be a Belgiumi Francia Közöség, a Cseh Köztársaság, Spanyolország és Olaszország (sorrendben a forgalom 2,2%-áig, illetve minimum 1 %-áig és 5–5 %-áig)¹⁹. A műsorkínálatban az európai alkotások számára hangsúlyosabb hely biztosítására vonatkozó kötelezettség megtalálható a Belgiumi Francia Közöség, Bulgária és (a magáncégek által üzemeltetett lekérhető szolgáltatások esetében) Ausztria jogszabályaiban. Ennek lehetséges eszközei elsősorban a következők: hirdetések elhelyezése, külön fülön való elhelyezés, újságcikkek és promóciós kampányok, ezenkívül az európai alkotások ilyen jellegének külön feltüntetése vagy a származási ország feltüntetése.

b) A nemzeti hatóságok nyomonkövetési módszerei

Habár erről csak kevés esetben számoltak be a tagállami jelentésekben, a 13. cikk alkalmazására vonatkozó adatokat a nemzeti hatóságok többnyire közvetlenül a lekérhető szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóktól szerezték be.

Egyes tagállamok arra is kitértek a jelentésben, hogy milyen módszerrel tudatosították vagy tervezik tudatosítani a szolgáltatóknál a nyilvántartásba vétel és/vagy a 13. cikkben foglalt kötelezettség betartásának fontosságát²⁰. A CSA, a francia szabályozó hatóság arról tájékoztatót, hogy szűrőpróbaszerűen ellenőrzi, hogy az európai alkotások a műsorkínálatokban valóban nagyobb arányban vagy hangsúlyosabb helyen szerepelnek-e. A Belgiumi Francia Közöség, ahol a jogszabály általános érvénnyel előírja a hangsúlyosabb helyen való szerepeltetést, érdekes és részletes adatokkal szolgált a szabályozó hatóság által végzett nyomon követésről, amelynek során azt vizsgálták, hogy a lekérhető szolgáltatásokat kísérő „promóciós események” közül hány foglalkozik európai alkotással²¹.

A Bizottság hangsúlyozza, hogy a 13. cikk helyes alkalmazása szempontjából nagy fontossággal bír a hatékony nyomon követési intézkedések alkalmazása. Jóllehet az

¹⁷ Belgiumi Francia Közöség, Bulgária, Cseh Köztársaság, Spanyolország, Olaszország (2010-ben még nem történt meg a végrehajtás) és Ausztria. Két tagállam a következő okok miatt nem szerepel a felsorolásban: Lettország jogszabályai előírják, hogy a műsorkínálatnak tartalmaznia kell európai alkotásokat, ugyanakkor konkrétan nem határozza meg a kívánt arányt, Magyarország nemzeti jogszabálya pedig csak a magyar alkotások arányát határozza meg (ez a rendelkezés időközben módosult).

¹⁸ Ausztriában ez a kötelezettség csak a közfinanszírozású lekérhető szolgáltatásokra vonatkozik.

¹⁹ A Cseh Köztársaságban és Olaszországban a pénzügyi hozzájárulás kiváltható azzal, ha a szolgáltató műsorkínálatának bizonyos hányadát európai alkotásokkal tölti fel.

²⁰ Különösen a Cseh Köztársaság, Lettország, Hollandia és Svédország.

²¹ Lásd a 13. cikk Belgiumi Francia Közöségben történő alkalmazására vonatkozó észrevételeket a szolgálati munkadokumentum I. részének 2. szakaszában.

audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv nem tartalmaz nyomonkövetési rendszerek felállítására vonatkozó konkrét kötelezettségeket, a Bizottság azt kéri a nemzeti hatóságoktól, amelyek eddig nem tették meg, hogy hozzanak létre a szolgáltatóktól származó adatok ellenőrzését lehetővé tevő rendszert.

1.2. A 13. cikk alkalmazása – lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatások

A tanulmány megállapításai²²

Az európai alkotások vetítésének aránya a késleltetett televíziószolgáltatásokban sokkal nagyobb (a teljes műsoridő 96,2 %-a) volt, mint a VOD-szolgáltatásokban (a teljes műsoridő csupán 45,1 %-a). A késleltetett televíziószolgáltatások műsorkínálata szorosan kapcsolódik a tv-szolgáltatók által sugárzott tartalomhoz. Az európai alkotások jelentősen hangsúlyosabb helyen szerepeltek a műsorszolgáltatók kínálatában (a műsoridő 81,1 %-a), mint a független szolgáltatók (a műsoridő 46,7 %-a) és a távközlési szolgáltatók (31,2 %) esetében, illetőleg szintén jelentősen hangsúlyosabb helyen szerepeltek a közfinanszírozású szolgáltatások kínálatában (a műsoridő 99,1 %-a), mint a kereskedelmi szolgáltatásokéban (a műsoridő 55,8 %-a). Az európai alkotásokat legcsekélyebb arányban kínáló szolgáltatások általában az új piaci szereplők²³ (10-20 %) voltak. Az európai alkotások „figyelembe vehető műsorórák”²⁴ szerinti aránya (64,5 %) nagyjából megfelel az adásidő egészére megadott aránynak (65,1 %).

Tagállami jelentések

A tagállami jelentésekben szereplő adatok nem teljesek és nem elég reprezentatívak ahhoz, hogy megbízható következtetéseket lehetne levonni belőlük a 13. cikk alkalmazásával kapcsolatban.

Annak ellenére, hogy egyes országok jogszabályai nem határoznak meg konkrét kötelezettségeket, 14 ország – bár eltérő részletességgel – jelentésében nyújtott be adatokat az európai alkotások támogatásának a lekérhető szolgáltatások nyújtói által gyakorlatban megvalósított módozataira vonatkozóan. E jelentések szerint az európai alkotások meglehetősen nagy arányban szerepeltek a műsorkínálatokban. Ez az arány 2009-ben átlagosan a 40 %-tól (Spanyolország²⁵) 88,9 %-ig (Dánia), 2010-ben pedig 36,4 %-tól (Portugália) 100 %-ig (Ausztria²⁶) terjedt. A korlátozott számú jelentés és egyes tagállamok esetében a lekérhető szolgáltatások igen kis száma (kettő vagy három) miatt értelmetlen uniós átlagértékeket számolni. A ténylegesen fogyasztott és a kínálatban szereplő európai alkotásokra vonatkozóan bejelentett arányszámok összehasonlítása ugyancsak nem vezetne megbízható következtetéshez. Öt tagállam²⁷ arról számolt be, hogy az európai alkotások

²² Technikai okokból a vizsgálatra 2011 első felében került sor.

²³ Egyebek mellett az Apple iTunes nevű szolgáltatása, a német Lovefilm és az egyesült királyságbeli Blinkbox.

²⁴ Lásd a 14. lábjegyzetet.

²⁵ Ez a számadat a 2009-ben bejelentett egyetlen szolgáltatás adatainak felel meg.

²⁶ Ez a számadat a 2010-ben bejelentett egyetlen késleltetett televíziószolgáltatás adatainak felel meg.

²⁷ Belgiumi Francia Közöség, Bulgária, Görögország, Spanyolország és Svédország.

készítéséhez pénzügyi támogatást nyújt, továbbá hat tagállami²⁸ jelentésből az derül ki, hogy egyes esetekben eszközöket alkalmaznak az alkotások előtérbe helyezése érdekében²⁹.

A Bizottság csak üdvözölni tudja, hogy az európai alkotások viszonylag magas arányban képviseltetik magukat a lekérhető szolgáltatásokban.

2. A BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE A 16. ÉS A 17. CIKK ALKALMAZÁSÁRÓL

2.1. Általános észrevételek

2.1.1. A 16. és a 17. cikk az európai audiovizuális piac kontextusában

Európa audiovizuális piaca a 2009–2010-es időszakban stabil növekedést mutatott. A számadatok a csatornák számának egyre nagyobb ütemű gyarapodásáról tanúskodnak. Az Európai Audiovizuális Megfigyelő Intézet szerint 2010 decemberében az EU 27 tagállamában összesen 7 622 tv-csatorna működött (ebből 3 126 helyi csatorna), míg 2008-ban csak 6 067. Ez 25,6%-os növekedést jelent, amely nagyobb, mint a 2006 és 2008 közötti növekedési ráta.

A lefedett csatornák³⁰ számában azonban ugyanebben az időszakban csökkenés volt tapasztalható az előző időszakhoz képest: ezek száma – a módszertannak a lenti 2.1.2.1. pontban kifejtett módosulása miatt, amely lehetővé tette a nagyon kis csatornák jelentéstételi kötelezettség alóli mentesítését – az európai alkotások esetében³¹ 2008 és 2009 között 1 679-ről 1 313-ra csökkent, majd 2010-re 1 390-re nőtt. Ugyanakkor az előző jelentésben használt módszertant alkalmazva – tehát figyelembe véve a jelentéstételi kötelezettség alól mentesített csatornákat is – a számok azt mutatják, hogy a lefedett csatornák száma 2008 (1 679) és 2010 (2 045) között 21,8%-kal nőtt, ami kicsivel szerényebb növekedést jelent a piacon tapasztalhatónál.

2.1.2. A tagállamok végrehajtási és nyomonkövetési módszerei

2.1.2.1. A módszertan módosítása

Az igen alacsony (0,3 % alatti) nézettséggel rendelkező csatornák megjelenésére való tekintettel az a döntés született, hogy ezek a szolgáltatók kapjanak lehetőséget a 16. és a 17. cikk szerinti jelentéstételi kötelezettségük alól egyedi alapon mentességet kérni. A mentesség megadásának részletes feltételeit „Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv 16. és 17. cikke alkalmazásának nyomon követésére vonatkozó felülvizsgált iránymutatások”

²⁸ Belgiumi Francia Község, Bulgária, Görögország, Spanyolország, Románia és Svédország.

²⁹ Lásd a szolgálati munkadokumentum I. részének 2. szakaszát.

³⁰ „Lefedett” csatornák: a meghatározott csatornák teljes száma a nem működő csatornák számának és (a műsoruk jellege miatt) a jelentéstételi követelmény alá nem tartozó (lásd a 2.1.2.1. pontot) vagy a (jogi kivételek miatt) kizárt csatornák számának kivételével – lásd a szolgálati munkadokumentum II. része I. mellékletében szereplő 1. mutatót.

³¹ A független alkotások esetében ez a szám 2007-ben 1 585, 2009-ben 1 311, 2010-ben pedig 1 387 volt.

című dokumentum tartalmazza, melynek következő felülvizsgálata az első teljes körű végrehajtást követően, 2014-re várható³².

A valamennyi lefedett csatornáról adatokkal szolgáló tagállami jelentések száma összességében nőtt az előző időszakhoz képest. 2009-ben és 2010-ben 27 jelentés közül 15 valamennyi csatorna esetében tartalmazott az európai alkotásokra vonatkozó statisztikai adatokat (2007-ben és 2008-ban ez a szám 12, illetve 11 volt). A független produkciók vonatkozásában 2009-ben és 2010-ben 14, illetve 15 tagállami jelentés adott meg adatokat valamennyi csatornára vonatkozóan (2007-ben és 2008-ban pedig 11). A Bizottság üdvözli ezt a tendenciát, amely a nemzeti szabályozó hatóságok általi nyomon követés hatékonyságának javulásáról tanúskodik. Mindazonáltal ez a tendencia – legalábbis részben – a nagyon alacsony nézettségű csatornák jelentéstételi kötelezettség alóli mentesítésével is magyarázható, mivel ezeknél a csatornáknál a statisztikai adatszolgáltatás jellemzően nagyobb nehézségbe ütközik.

2.1.2.2. Nyomon követés

Amint az korábbi jelentésekben is megállapítást nyert, az EU-ban nem létezik egységes nyomonkövetési módszertan. A ciprusi illetékes hatóság a vizsgált időszakban hatályos nemzeti jogszabályok szerint csak az analóg sugárzású csatornákat ellenőrizhette³³. Görögország és Szlovénia arról számolt be, hogy nehézségekbe ütközött az adatok valamennyi csatornától való begyűjtése³⁴.

Három tagállamban ezzel szemben fejlődést tapasztalunk. A szlovén szabályozó hatóságnál immár ellenőrzés alá vetik egyes műsorszolgáltatók adatait. A regionális közszolgálati csatornákra vonatkozó adatoknak a németországi jelentésbe való felvétele szintén a nyomon követés javulásának tekinthető. Svédországban gyümölcsözőnek bizonyult a felügyeleti hatóság azon erőfeszítése, hogy tudatosítsa a műsorszolgáltatókban a 16. és a 17. cikk helyes végrehajtásának fontosságát – erről tanúskodik az is, hogy az európai alkotások műsorbeli aránya, amely az előző időszakban nem érte el az előírt mértéket, a 2009–2010-es időszakban átlépte az 50 %-os küszöböt.

Az említett javulás ellenére azonban még mindig van hova fejlődni. A Bizottság ismételten hangsúlyozni kívánja, hogy a nyomon követés milyen fontos szerepet játszik a 16. és a 17. cikk helyes alkalmazása szempontjából. Jóllehet az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv nem tartalmaz nyomonkövetési rendszerek felállítására vonatkozó konkrét kötelezettségeket, a Bizottság azt kéri a nemzeti hatóságoktól, amelyek eddig nem tették meg, hogy hozzanak létre a műsorszolgáltatóktól származó adatok ellenőrzését lehetővé tevő rendszert.

2.2. A 16. cikk alkalmazása – többségben az európai alkotások

³² http://ec.europa.eu/avpolicy/docs/reg/tvwf/eu_works/guidelines_2011_en.pdf.

³³ Ez a helyzet 2011. július 1-jével változott.

³⁴ Görögország és Szlovénia megjegyzéseit lásd a szolgálati munkadokumentum II. részének 3. szakaszában.

Az európai alkotások számára az összes számba vett csatornán fenntartott adásidő az EU 27 tagállamának átlagában 2009-ben 63,8%, 2010-ben 64,3% volt³⁵. Amint az alábbi áttekintésben megfigyelhető, a számok **növekvő tendenciát mutatnak, amely tendencia részben ellensúlyozza a 2006 és 2007 között tapasztalt visszaesést.**

2009–2010: 0,5 százalékpontos növekedés

2007–2010: 1,7 százalékpontos növekedés

2007–2010 között az „új tagállamokban”³⁶ erőteljesebb növekedés volt tapasztalható.

EU-15: 1,7 százalékpontos csökkenés (a 2007-es 65,8%-ról a 2010-es 64,1%-ra)

EU-12: 5,9 százalékpontos növekedés (a 2007-es 58,7%-ról a 2010-es 64,6%-ra)

A Bizottság üdvözli az EU-12 által elért javulást, amely kis mértékben meg is haladja az EU-15 esetében regisztrált fejlődést.

Ami az egyes tagállamokat illeti, a vizsgált időszakban az európai alkotások számára fenntartott műsoridő átlagos aránya 2009-ben 44% (Írország) és 83% (Magyarország), 2010-ben pedig 47,4% (Szlovénia és Egyesült Királyság) és 81% (Magyarország) között mozgott. Ugyanezen időszakban 12 tagállam növekvő, másik 12 csökkenő tendenciát, egy tagállam pedig stagnálást regisztrált.

Az európai alkotásokra fenntartott műsoridő tekintetében a 2007–2010-es időszakban az egyes tagállamokban megfigyelt tendenciákat diagram formájában ábrázoltuk³⁷.

Az európai alkotások lineáris szolgáltatásokban való támogatására vonatkozó előírás általában véve jól érvényesül, azonban csak korlátozott hatást fejt ki az adások EU-szerte való terjedésére, mivel a nem hazai európai alkotások terjesztését nem biztosítja. A nem hazai európai alkotások az összes figyelembe vehető műsoróra 8,1%-át teszik ki, a nem európai alkotások zöme pedig amerikai eredetű³⁸. Egyes sikeres audiovizuális alkotások – mint a „Borgen” vagy a koprodukcióban készült „Borgia” – több tagállamban is bemutatásra kerültek, de az ilyen esetek sajnos továbbra is ritkák. Igen fontos lenne, hogy az európai alkotások a külföldi közönséget is képesek legyenek megszólítani. Ezt egyebek mellett koprodukcióban készült alkotásokkal lehet elérni, amelyek több európai fogyasztó érdeklődésére tarthatnak számot.

³⁵ Az uniós szintű adatok valamennyi, a tagállamok által közölt statisztikai adatokból kiszámított nemzeti átlag matematikai átlagából származnak. Az átlagok nem súlyozott átlagok, mivel nem áll rendelkezésre minden csatornára vonatkozóan a megfelelő súlyozáshoz szükséges összes paraméter.

³⁶ A 2004-ben és 2007-ben csatlakozott EU-tagállamok (EU-12); az EU-15 az EU-hoz korábban (1995-öt megelőzően) csatlakozó tagállamok csoportját jelöli.

³⁷ Lásd a szolgálati munkadokumentum II. részének 2. szakaszát.

³⁸ Lásd a 2. lábjegyzetben hivatkozott tanulmányban.

Az **átlagos uniós megfelelési arány** az európai alkotásokra vonatkozó előírások tekintetében a vizsgált időszakban többé-kevésbé állandó volt, a 2007–2010 közötti időszakban azonban jelentős, 59,6%-ról 69,6%-ra való növekedés volt tapasztalható, ezen belül az EU-15 figyelemreméltó javulást (11,3 százalékpont) ért el.

Érdemes megjegyezni, hogy a megfelelési arány értékében nem pusztán a csatornáknak az európai alkotásokra fenntartott arányok tekintetében elért teljesítménye mutatkozik meg, hanem a közölt, illetve nem közölt adatok szintje is: az adatközlés tekintetében a vizsgált időszakban megfigyelhető javulás (lásd. a 2.1.2.1. pontot) tehát szintén szerepet játszott a megfelelési arány javulásában.

A vizsgált időszak egészében három tagállam³⁹ esetében ütközött nehézségekbe az európai alkotások előírt arányának elérése. Ezzel szemben két olyan tagállamnak, amely az előző időszakban 50 % alatti átlagot teljesített, 2010-ben sikerült elérnie az európai alkotások előírt arányát⁴⁰. A Bizottság arra ösztönzi az érintett tagállamokat, hogy támogassák a joghatóságuk alá tartozó csatornáknak a teljesítmény javítására és az elkövetkező években való fenntartására irányuló erőfeszítéseit.

2.3. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv 17. cikkének alkalmazása – független producerek által készített európai alkotások (független produkciók) és újabb keletű alkotások

A **független produkciók** számára az összes számba vett csatornán fenntartott adásidő uniós átlaga valamennyi tagállam figyelembevételével 2009-ben 34,1 %, 2010-ben pedig 33,8 % volt, tehát a vizsgált időszakban kismértékben csökkent.

2009–2010: 0,3 százalékpontos csökkenés (a 2009-es 34,1 %-ról a 2010-es 33,8 %-ra)

2007–2010: 1,5 százalékpontos csökkenés (a 2007-es 35,3 %-ról a 2010-es 33,8 %-ra)

E csökkenő tendenciára már a kilencedik jelentés is rámutat⁴¹. A Bizottság ezért felkéri a tagállamokat, hogy vizsgálják meg az e tendencia megfordításához szükséges, szóba jövő lehetőségeket.

Tagállami szinten a vizsgált időszakban a független produkciók számára fenntartott műsoridő átlagos aránya 2009-ben 14,5 % (Szlovénia) és 59,7 % (Belgium), 2010-ben pedig 14,8 % (Olaszország) és 61,7 % (Belgium) között mozgott. Az előző időszakhoz hasonlóan valamennyi tagállam teljesítette a független alkotások esetében előírt 10 %-os arányt. 2009-ben 21, 2010-ben pedig 19 tagállam számolt be a független produkciók számára az összes figyelembe vehető műsoridőn belül fenntartott, 25 %-ot meghaladó arányról.

³⁹ Írország, Szlovénia és az Egyesült Királyság.

⁴⁰ Ciprus és Svédország.

⁴¹ Kilencedik közlemény a 97/36/EK irányelvvel és a 2007/65/EK irányelvvel módosított 89/552/EGK irányelv 4. és 5. cikkének a 2007–2008. évi időszak tekintetében történő alkalmazásáról, http://ec.europa.eu/avpolicy/reg/tvwf/implementation/promotion/index_en.htm.

Az EU-12 csaknem teljesen leküzdötte az EU-15-tel szembeni hátrányát:

EU-15: 4 százalékpontos csökkenés (a 2007-es 38,5 %-ról a 2010-es 34,5 %-ra)

EU-12: 1,7 százalékpontos növekedés (a 2007-es 31,2 %-ról a 2010-es 32,9 %-ra)

Noha az EU-12 nagyobb mértékű javulást ért el, mint az EU-15, a független produkciók 2010-ben elért aránya az EU-15-ben elért arány alatt maradt.

Az **átlagos uniós megfelelési arány** a független alkotásokra vonatkozó előírások tekintetében az európai alkotások esetében tapasztalthoz hasonló tendenciát mutat, a vizsgált időszakban mérsékelte, a 2007–2010 közötti időszakban pedig jelentős (11,5 százalékpontos) növekedéssel, különösen az EU-15-ben (15,4 százalékpont).

A **független producerek által gyártott újabb keletű európai alkotásokra** (újabb keletű alkotásokra⁴²) vonatkozó uniós átlagértékek szintén csökkenő tendenciát mutatnak:

2009–2010: 0,3 százalékpontos csökkenés (a 2009-es 62,1 % -ról a 2010-es 61,8 %-ra)

2007–2010: 1,2 százalékpontos csökkenés (a 2007-es 63 % -ról a 2010-es 61,8 %-ra)

A tagállamok eddig is vizsgált két csoportját⁴³ tekintve a 2007–2010-es időszakra az alábbi megállapítások tehetők:

EU-15: 0,6 százalékpontos növekedés (a 2007-es 65,4 % -ról a 2010-es 66 %-ra)

EU-12: 4 százalékpontos csökkenés (a 2007-es 60 % -ról a 2010-es 56 %-ra)

Noha az újabb keletű alkotásokkal kapcsolatos eredmények általában kielégítőek, a Bizottság arra ösztönzi különösen az EU-12 tagállamait, hogy tegyenek erőfeszítéseket az újabb keletű független alkotások saját területükön való sugárzásának támogatása érdekében.

3. KÖVETKEZTETÉS

Ennek az első jelentésnek a keretében nem áll rendelkezésre elegendő adat ahhoz, hogy az európai alkotásoknak a lekérhető szolgáltatásokban való támogatására vonatkozóan (13. cikk) bárminemű következtetést le lehetne vonni. Az irányelv késedelmes tagállami átültetése és a lekérhető szolgáltatások piacának nagymértékben egyenlőtlen fejlődése miatt az elemzések és összehasonlítások nehezen kivitelezhetők. A tagállamok között különbségek mutatkoznak a 13. cikk átültetésének módjában is. Egyes országokban az európai alkotások támogatására

⁴² Azaz a gyártásuktól számított öt éven belül sugárzott alkotások.

⁴³ Lásd a 36. lábjegyzetet.

konkrét eszközöket írnak elő, mások viszont nem határoztak meg a lekérhető szolgáltatások nyújtói által alkalmazandó konkrét intézkedéseket. A 13. cikk (3) bekezdésének megfelelően a Bizottság a technológiai fejlődést is figyelembe véve elemzést készít a felvetett kérdésekről az internetre csatlakozó eszközök terjedésének és a konvergencia jelenségének összefüggésében, és hamarosan megbeszélésre hívja a tagállamokat a 13. cikk megfelelő végrehajtásának lehetséges módjairól.

Az irányelv 16. cikkének alkalmazása tekintetében a tagállamok által szolgáltatott adatok azt mutatják, hogy a vizsgált időszakban általában javult a tagállamok teljesítménye. Az európai alkotások esetében 2010-ben elért, a 16. cikkben előírt arányt messze meghaladó 64,3 %-os átlag azt mutatja, hogy a szóban forgó rendelkezést EU-szerte általában véve megfelelően alkalmazzák. Ugyanakkor az európai alkotások döntő többsége hazai alkotás. Felkérjük ezért a tagállamokat, hogy részletesen kövessék nyomon a joghatóságuk alá tartozó valamennyi csatorna teljesítményét és a nem teljesítő csatornákat ösztönözzék az európai alkotások előírt arányára vonatkozó feltétel teljesítésére.

A 2010. évi 33,8 %-os átlagot tekintve az irányelv 17. cikkének követelményei a független produkciókra szánt adásidőhányad tekintetében megfelelően teljesültek. A független alkotásokra és az újabb keletű alkotásokra vonatkozó eredmények alapján azonban a 2007-ben elért szinthez képest csökkenő tendencia volt megfigyelhető. Noha az EU-12 a független produkciók területén jobb eredményt ért el, mint az EU-15, felkérjük a tagállamokat, hogy kövessék nyomon a 17. cikk műsorszolgáltatók általi alkalmazását és ösztönözzék az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy a független európai alkotások és az újabb keletű európai alkotások nagyobb arányban kerüljenek műsorra. E művek műsorbeli részarányának növelésével támogatni és erősíteni lehet a független produkciók európai uniós ágazatát, ezáltal pedig növelni lehet az ágazat által kínált munkahelyek számát.

A Bizottság felhívja a tagállamok figyelmét arra, hogy a nem hazai európai alkotások csak szerény mértékben terjednek, ezért felkéri a tagállamokat, hogy lehetőség szerint tegyenek lépéseket a helyzet orvoslására.

A főbb mutatók alakulása a 2007-2010-es időszakban (EU-27)

